

B. Belopolska plakats «Mēs esam par mieru un sargājam miera lietu».

PAR MIERU, PAR KOMUNISMU

1941. gada junijā, īsi pirms vācu fašistu nodevīgā iebrukuma Padomju Savienībā, kad pārējā Eiropā jau plūsījās otrs pasaules karš, francuzis Žans Rišars Bloks, ieradies Maskavā, rakstīja:

«Kāds prieks redzēt mierīmili un tai pašā laikā varenu zemi, darbīgu un apbrūpotu tautu, gudru un spēcīgu valdību! Kāds lepnums pārņem, zinot, ka šī zeme — cilvēces cerība — aizņemta mierīgās celtniecības darbā, ka ir sabiedrība, kas iznīcinājusi cilvēku ekspluatāciju, nabadžību, trūkumu, analfabetismu.»

Sodien, kad pasaules mieru atkal apdraud jauna — Volstrīta imperialistu — agresija, katrs, kas kaut vienu dienu uzturējis padomju zemē, redz un attīsto pašu. Mēs esam mierīmili līdz pēdējam brīdim, līdz tam, kamēr kāds neprātīgais iedrošīnās aizskart mūsu svētās robežas, kā laupītājs ielauzies mūsu pilsetās un ciemos. Un tāpat kā Žanu Rišaru Bloku toreiz, arī tagad lepnums un prieks pārņem katru godīgu cilvēku, redzot, ka savā mierīmili bāzē esam vareni un neiebaudīmi, nosvērti un pašpālavīgi. Cilvēce joprojām var palauties uz mums — tagad vēl vairāk nekā toreiz, jo esam vēlreiz pierādījuši, ka uzīcību un labas cerības nekad nepieviljam. Eiropas celmajās vēl līdz šajā dienai šur tur rūs sasisti tanki ar labi saskatāmām kāškrustā zīmēm — mūsu varenības liecīnieki.

Miers ir no piētīti apdraudēts, Savienoto Valstu karagu «draudzības vizites» pie mārsalīzēto un kolonialo zemju krastiem izvērtējus par aktīvu intervenci Korejā, kur lietū brīvību milošās tautas asinis. Imperialistiskajiem agresoriem ir vēl tālojīši un negēlīgāki nodomi. Trūmenam neliel miera «pasaules iekarotāja» Hitlera oreols, bet tas ir galējs āprāts, kas, kā to rāda vēsture, parasti beidzas ar prātu zaudējušā savaldīšanu un nozēlojamu galu. Miera cīnītāji armija, kuras priekšgalā ejam mēs, — lūk, spēks, kas pasargā cilvēci no trešā pasaules kara briesmām. Var apcielināt Raimondu Djenu, var nogalināt atsevišķus miera aizstāvju, kā to izdarīja Paragvajas valdība ar Mariano Aloizo, bet tautu miera griba nav iznīcināma, paraksti zem Stokholmas Uzsaukuma par atombumbas aizliegšanu katru dienu vairojas. Vienā kopīgā, visiem laba prāta jaudīgi saprotamā miera valodā jau runā pāri par astoņi simti miljoniem dažāda vecuma cilvēku. Mūsu zemes — cilvēces miera cītīkšņa — drošības sardzē stāvam ne tikai mēs paši, bet visi, kas ir par progresu un nemitīgu dzīves attīstību. Iru rakstnieks Sons O'Keisījs kādā no saviem rakstiem izteicās:

«Lai nolādētu katrus, kas paceļ balsi par labu karam pret Padomju Savienību! Karš pret PSRS iznīcinās daudz vērtību, bet mēs nedrikstam to pieļaut. Mums viss ir vajadzīgs. Mēs visi gribam labi dzīvot. Mēs gribam celt, nevis postīt.»

«Neviens patiesi progresīvs zinātnieks neādotos ne vismazāko daļīnu savu ziņāšanu karam pret Padomju Savienību», — saka izcili profesori un akademīki,

Un kur tad vēl tās neskaitāmās balsis, kas, vienreiz sākūs ar Morisa Tōreza neaizmirstamajiem vārdiem, aizvien pieņemas spēkā:

«Franču tauta nekad nekaros pret Padomju Savienību!»

«Nelaušim, lai pavasari saplosa bumbas!» — raksta dzīejnieki.

«Vai tiešām mūsu dēliem nevar būt citas nākotnes kā tikai karš? — jautā mātes. — Mēs gribam gatavot šūpuļus, nevis zārkus.»

Vēl spēcīgāk šīs balsis skan sodien, starptautiskajā miera piekritēju dienā, gatavojoties Vispasaules miera piekritēju otrajam kongresam Londonā. Līdz ar atomu bumbas aizliegšanu miera cītītāji tagad prasa:

Samazināt visa veida bruņojumu un nodibināt kontroli par šo samazināšanu. Nosodit agresiju un brūpotu iejaukšanos citu tautu lekšējās lietās.

Miera celājā nokārtot Korejas konfliktu.

Aizliegt kara propagandu visās valstīs.

Drīz notiks Miera piekritēju Vissavienības otrā konference, kurā ar jaunu spēku atskanēs padomju tautas balsis, kas vēlreiz apliecinās mūsu nesatricināmo

nostāju šai cilvēces turpmākajiem likteņiem tīk svarīgajā jautājumā. Mēs esam par mieru — to ne vienreiz vien apliecinājuši mūsu valsts vadītāji oficiālos

pazīpojumos presē un starptautiskās sanāksmēs, to pašreiz noteikošajā Ap-

vienvēto Nacijs Organizācijas sesijā atkal apliecināja biedrs Višinskis, iesnie-

dzot priekšlikumu, kurā paredzēti efektīvi pasākumi jauna kara novēršanai.

Par mieru un tikai par mieru runā mūsu zemes vienkāršie laudis sapulces, uz

ielām, savās mājās. Par mieru stāsta mūsu darbs: Kuibīsevas, Stalīngradas un

Kachovkas elektrostaciju, Turkmenijas galvenā kanaja, Dienvidukrainas un

Ziemeļkrimas kanaja būve.

Mēs ceļam komunismu, bet komunisms un miers — tie ir nešķirami jēdzieni.

Pirms trīsdesmit gadiem, 1920. gada 2. oktobri, Lēpīns, uzrunājot jauno paaudzi,

kurai toreiz bija piecpadsmit gadu, izvirzīja tālējošu plānu realizāciju:

Jūsu priekšā ir celtniecības uzdevums... Jums jāuzceļ-komunistiskā sabiedrība, un turpat ari norādīja, kas darāms, lai to paveiktu: jāatlauj rūpniecība un zemkopība, pie tam nevis uz veciem, bet uz jauniem, zinātniskiem pamatiem. Jūs zināt, — viņš teica, — ka šīs pamats ir elektrība; un tikai tad, kad būs elektrificēta visa valsts, visas rūpniecības un zemkopības nozares, tikai tad, kad jūs šo uzdevumu būsīt apgūvuši, tikai tad jūs vareīt uzcelt sevi to komunistisko sabiedrību, ko nespēs uzcelt vecā paaudze. Bet tāpēc ir jāmācās, loti daudz jāmācās.

Visus šos gados mēs esam mācījušies un cēluši, cēluši un mācījušies. Loti daudz mūs traucēja pagājušais karš, par vairākiem gadiem apturot mūsu gājēnu uz komunismu. Varonīgi nosargājuši savas zemes brīvību un satrīkuši agresoru, mēs atkal stājamies pie darba. Neilgā laikā sasniegīti rezultati, kas jau šodien dod mums pamatu domāt par pāreju uz komunistisko sabiedrību, par kuru pirms trīsdesmit gadiem runāja lielais Lēpīns, Grandžozie būvdarbi uz Volgas, Amudarjas, Dnepras — tās jau ir komunisma celtnes. Mēs nedrikstam pieļaut, ka kāds mēģinātu likt šķēršļus to nobeigšanai paredzētajos terminos. Kapitalisms iet bojā, mēs aug — tāda ir vēstures attīstības gaita, ko nevar apturēt ne ar atomu, ne ar kādām citām bumbām.

Piektek karu! Mēs gribam celt komunismu! — tāda ir mūsu visciešākā pra-

siba un apņemšanās.

Un visās pasaules malās skan mums draudzīgas atbalsi.

Par mieru, par komunismu!

Literatura un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRĀKSTS

1950. G.

1. OKTOBRI

Nr. 40 (298)

TELEGRAMA

*Kinas Tautas Republikas Centralās Tautas Valdības Priekšsēdētājam
Mao Cze-duna kungam*

Pekinā

Lūdzu Jūs, Priekšsēdētāja kungs, pieņemt manus draudzīgos apsveikumus sakarā ar Kinas Tautas Republikas Pirmo gadadienu.

Novēlu lielajai kiniešu tautai un Jums personīgi turpmākus panākumus neatkarīgās tautas — demokratiskās Kinas celtniecībā.

J. STALINS

Kinas Komunistiskās Partijas Centralajai Komitejai

Padomju Savienības Komunistiskās Partijas Centrālā Komiteja dedzīgi apsveic Kinas Tautas Republikas pirmajā gadadienā brālīgo Kinas Komunistisko Partiju — kiniešu tautas nacionalās atbrīvošanās cīpas un lielo vēsturisko uzvaru iedvesmotāju un organizētāju.

Novēlam jaunus panākumus cīpā par Kinas Tautas Republikas tālāku nostiprināšanas, par miera un demokratijas lietu.

PADOMJU SAVIENĪBAS
KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
CENTRĀLA KOMITEJA

TELEGRAMA

Kinas tautas Republikas Valsts Administratīvās Padomes Premjeram un Ārlietu ministram Čzhou En-laja kungam

Pekinā

Sakarā ar Kinas Tautas Republikas dibināšanas 1. gadadienu lūdzu Jūs, Ministra kungs, pieņemt manus patiesos apsveikumus un novēlējumu, lai no-

stiprinās mūsu zemu tautu savienība un draudzība vispārējā miera interēs.

A. VIŠINSKIS

Ēieme komunisma dārziem

Kad pirms gada Maskavā padomju tautu pārstāvji pulcējās Vissavienības miera piekritēju konferencē, Ukrainas PSR delegatu skaitā bija arī Chersonas apgabala Genīčeskas rajona Stalīna vārdā nosauktā ar Lejina ordeni apbalvotā kolchoza giganta priekšsēdētājs b. Litovčenko. Runādams kolchoznieku uzdevumā, viņš konferencē teica:

«... Mēs labi zinām un atceramies, kas ir karš. Tādēļ es miljoniem Ukrainas zemnieku vārdā runāju miera piekritēju konferencē un pievienoju savu nāuda pilno protesta balsi pret jauna kara kurinātājiem...»

... Mēs gribam mieru, un mēs veiksmīgi celam savu mierīgo dzīvi. Padomju valdībai, padomju tautai nav un nevar būt tādu plānu, kādus loļo amerikāni imperialisti, — pilsētu un sādžu sagrāušanas plānu. Mums ir lielais dabas pārveidošanas plāns, kolchozu un padomju saimniecību sabiedriskās lopkopības attīstības plāns, sagrāuto pilsētu un ciemu atjaunošanas plāns.»

Ir pašam savām acīm jāredz Chersonas stepē, lai isti saprastu, cik dziļi no sirds teiktī šie vārdi, lai saprastu, ka ar savu delegata lūpām tiešām runāja miljoni chersoniešu, zaporožiešu, nikolajeviešu — Ukrainas PSR dienvidu dāzās apdzīvotās vietas.

Nekur citur vīnā nav tik daudz saules! — apgalvoja chersonieši. — Pat Gruzijā nē.

Jau bija satumsusi aprīļa nakts, kluza un piķa melna, kāda tā ir vienīgi dienvidos. Un tad vienā mirkli aprāvās skalās balsis. Aiz loga plaukstošā cerīnu krūmā kaut kas klusu čauksteja.

— Lietus! ... Lietus! ... — laudis pēkšņi iesaucās.

Nekad agrāk nebiju dzirdējusi cilvēka balsi tik daudz prieku un cerību, izrunājot šo mums visai parasto vārdu.

Laikam man sejā pavidiņa izbrīns, kādēļ gan citādi kolchoza priekšsēdētājs atbildētu manam mēmājam vaicājumam.

— Jūs, protams, šo prieku nevarat saprast. Bet tīciet, pavaši chersonieša ausīs pati skaistākā muzika šķiet liebus šākoņa.

— Skaidrs, kā lai viņi saprot? — piebalsoja brigadieris. — Kā gan to saprast cilvēkiem no republikas, kur ūdens par daudz? Biju pie jumta kara laikā, redzēju — ap katru lauku grāvis ūdens aizvadīšanai.

Sirms vectēvs, to dzirdēdams, neticīgi nogrozīja galvu. Kas gan tā par zemi, kur ūdens par daudz?

Igli tovakar runājām par ūdeni, par lietu. Nepilnas divi dienas bija aizvadītas Chersonas apgabala, bet daudz ko

VERA KACENA

iegūt augstas ražas: pietiek pavasarī sēkiu kaut kā ierūsnīt melnzemē, lai rudenī novāktu simtiem pudu graudu no hektara. Pirmās dienas Dienvidukrainā tāpēc pārsteidza, daudz kas likās nesaprotams.

... Tas bija aprīlī. Chersonieši senā bija pabeiguši pavasara sēju. Sniegbalta, Maija svētkiem uzpostā istabā mēs tovakar ciemojāmies Goloprīstās rajona kolchozā «Oktobra 12 gadi». Tur bija pats priekšsēdētājs b. Seluchins, brigadieri un mēs, viesi no Latvijas Uz galda lielā stikla krūzē laistījās dzidrs kā kalnu kristals Chersonas stepē augušu vīnogu vīns.

— Nekur citur vīnā nav tik daudz saules! — apgalvoja chersonieši. — Pat Gruzijā nē.

Jau bija satumsusi aprīļa nakts, kluza un piķa melna, kāda tā ir vienīgi dienvidos. Un tad vienā mirkli aprāvās skalās balsis. Aiz loga plaukstošā cerīnu krūmā kaut kas klusu čauksteja.

— Lietus! ... Lietus! ... — laudis pēkšņi iesaucās.

Nekad agrāk nebiju dzirdējusi cilvēka balsi tik daudz prieku un cerību, izrunājot šo mums visai parasto vārdu.

Laikam man sejā pavidiņa izbrīns, kādēļ gan citādi kolchoza priekšsēdētājs atbildētu manam mēmājam vaicājumam.

— Jūs, protams, šo prieku nevarat saprast. Bet tīciet, pavaši chersonieša ausīs pati skaistākā m

«Literatūras un Mākslas» intervijas

Svarīgs posms komunisma celtniecībā

Sodien visā padomju zemē sākas mācības kolchoznieku agrotehniskās kursos. Arī Padomju Latvijā sistematisku agrotehnisku un zootehniku zināšanu apgūšanu uzsāk desmiti tūkstoši kolchoznieku un kolchoznieci. Sāk sakārā «Literatūras un Mākslas» līdzstrādnieks lūdza Latvijas PSR Lauksaimniecības ministrijas Lauksaimniecības propagandas pārvaldes priekšnieka vietnieku A. Debeliju paskaidrot mūsu lasītājiem kolchoznieku agrotehnisko un zootehnisko kursu praktisko izkārtojumu, ekonomisko un sabiedriski politisko nozīmi. Publicējam šo sarunu.

Kāda atšķirība starp šodien darbību sākošajiem kursiem un kolchoznieku līdzīnājām nodarbibām agrotehniskās pulcīnos?

Atšķirība ir liela un būtiska. Nodarbibās pulcīnos, kaut arī tās nenoledzami palīdzējušas izaugt daudziem augstu rāzu meistariem un izcilim lopkopjiem, šodien vairs nespēj tik lielā mērā celt kolchoznieku zināšanas, cik to prasa ārkārtīgi strauji pieaugaša padomju tehniskas un mācību programmas pārvaldes priekšnieka vietnieku A. Debeliju paskaidrot mūsu lasītājiem kolchoznieku agrotehnisko un zootehnisko kursu praktisko izkārtojumu, ekonomisko un sabiedriski politisko nozīmi. Publicējam šo sarunu.

Kā mūsu republikas kolchoznieki sagatavojušies jaunajam pasākumam?

Visumā Padomju Latvijas kolchoznieki šo kursu nodibināšanu uzņēmuši ar patiesu sajūsmu un atsaucību. Viņi pareizi sapratuši, ka jaunais lauksaimniecības zināšanu celšanas pasākums ir vēl viens apliecinājums boļševiku partijas un personīgi biedra Stalīna, kura vadībā ir noorganizēta šī kolchoznieku masveidīgā apmācība, rūpēm un gādībā par kolchoznieku materialās labklājības un kulturalā līmena celšanu. Vairums kolchoznieku ir dzīļi izpratuši, ka sistematiska mācīšanās ir nešaraugājama saistīta ar produktivitātes pieaugumu visās kolchoza rāzošanas nozarēs, ka mācību rezultātā ievērojami celsies kolchoznieku labklājība.

Kā sakomplektēti pasniedzēju kadrī?

Kolchoznieku trīsgadīgie kursi prasa lielu daudzumu lauksaimniecības speciālistu. Turklat jāņem vērā, ka par grupu vadītājiem var izraudzīt nevis kuru katru specialīstu, bet tikai vislabākos specialīstus kā no profesionālās kvalifikācijas, tā arī no pedagoģiskā viedokļa.

Pasniedzēju kadrus visumā izdevies sakomplektēti atbilstoši lieļajiem uzdevumiem. Rīgas, apkārtnei, piemēram, kolchoznieku apmācīšanā piedalīties arī Zinātņu akademijas un Lauksaimniecības akademijas specialīstus. Vienīgi republikas austrumu rajonos, kur sāpīgāk izjutītas lauksaimniecības specialīstus, dažas vietās, izņemumā veida, vienam lejām nāksies vadīt kursors grupas divos kolchozos.

Kāds ir mācību praktiskais izkārtojums?

Mācības notiks bez atraušanās no praktiskā darba kolchozā. Kursus uzmēs tikai tos, kas vēlas mācīties un kuriem ir zināma ievirkšķīja izglītība. Mācības notiks no 1. oktobra līdz 1. aprīlim. Kursos izņemamā viela sadalīta 200 mācību stundās, no kurām 100 stundas veltītas teorētiskai apmācībai, bet pārējās — teorētisko zināšanu nosīnāšanai praksē. Ieteicams nodarbibas nolikt divas reizes nedēļā, katra reizi četrstas stundas.

Katrā kolchozā paredzētas divas kursors grupas — viena agrotehniskā, otrs zootehniskā. Katrā grupā ietilps 25—30 kolchoznieki, un katrā grupā mācības vada noteikts lektors, kurš par savas grupas sekmēm atbildīgs līdz kuras beigām.

Pirmā mācību gada programā uzmētā viela jaus kursantiem iegūt agrotehnisko vai zootehnisko zināšanu minimu. Šis zināšanas būs pietiekamas, lai kolchoznieki vairs nevarētu teicīti veikt savus kārtējos pienākumus rāzošānā. Pēc attiecīgu pārbaudījumu nolikšanas kursantiem izsniegs aplieciņu par agrotehniskā vai zootehniskā minima iegūšanu.

Otrā gadā kursu uzdevums iemāct

Topošās sakaru dienesta darbinieces arodskolā iegūst amata meistaribu.

A. Bites uzv.

JAUNA GRĀMATA MAZAJIEM LASĪTĀJIEM

JĀNIS PLAUDIS

Ne vienreiz vien partija norādījusi rakstniekiem uz viņu parādu mūsu jaunajai pauaudei. Rakstnieku speciālisti sanāksmēs plāši pārrunāt jautājums par jaunatnes un bērnu literatūras stāvokli, par jaunu grāmatu nepieciešamību, sevišķi mazakajiem bēriem. Taču joprojām latviešu padomju literatūrā nerodas vajadzīgā vairumā un labumā tādi sacerējumi, kas piņam iegūtu mazo lasītāju simpatijas un palīdzētu viņiem augt par krietiņiem, gudriem, labiem padomju dzīves veidotājiem, socialistiskās Dzīmtenes patriotiem.

Daudziem rakstniekiem liekas, ka viņi par maz parāst bērnu dzīvi, viņi nepieciešamīti bērnu audzināšanas uzdevumos. Bet mazajiem joprojām ir vēlēšanās: — Dodiet mums jaunas grāmatas! Viņi ar prieku apsveic katru jaunu sacerējumu ja tas kātālājī attaisno tās prasības, kādas uzstāda labai bēriem rakstītā grāmatai.

Nesen iznākušais Laimona Pēlmāna dzejojums «Ina grib visu zināt» ir tieši tāda mazakajiem bēriem veltīta grāmata par ko viņi sirsni priešās, lai gan sacerējuma ideoloģiski mākslinieciskā un audzinošā vērtība dažā zinātā diskulējama. Dzejojuma tema — bēriem jāieaudzina darba tikums, apziņa, ka tikai ar darbu var iegūt spēku, zināšanas vērtību dzīvē, sabiedrībā — pareizi izvēlēta. Līdzīga teina un pat līdzīgs sīzets ir pazīstamajai Majakovska mazpoemai «Par ko mācīties».

Majakovskis ved bērnus saskarē ar visdažādākiem amatiem — galdnieka, ceļnieka, ūdensmeistara, ārsti, līdotāja, jūrnieku utt. — beigās dodams atziņu:

Labi visi amati,
Katrā, ja to prot.

Tā bēriem, kam dzejojumā pavērtā iepazīties ar daudzu arī arodoju atliek izvēlēties sev piemērotāko, tākamāko, saprotot, ka citi nebūt nav slīktāki.

Pēlmāna dzejojumā šī atziņa nav tik skaidra. Pēlmāns rāda meiteni Inu, kas atnākusi līdzi savam brālim pionierim uz Pionieru pilī kur viņu ieinteresē dažādu nodarbibu pulcīni — konstruktori, līdmeklinisti, rokdarbi, sportisti, jūrnieku, muzikas utt.

Inai šķiet, ka katrā pulcīnā viņa varēs veikt darbu bez mācīšanās un pat vēl labāk nekā citi bēri — padod tikai šūp! Meitenē tomēr drīz pārliecinās, ka viņai neveicas nevienā pulcīnā. Naturalistu pulcīnā Ina sastop skolotāju un atzīstas savā neveiksmē:

... jutu:
Gan es labprāt jūrnieks būtu,
Gan par muzikantu klātu,
Ietu, dietu, skrietu, šūtu, —
Ja tik nebūtu par grūtu ...

Viņa vēl pastāsta, ka arī skolā neišai veicas:

Skolotājs uz mani rājas
un pēc stundām nelaiž māčīšās...
Kauns gan teikt, bet gadās tā,
ka pat divnieks burtnicā ...

Redzam, ka Ina, dzejojuma varone, nav čakla, vērīga meitenē, bet pavirša visgrībe. Bet viņi vairums bēriņi ir pavirši visgrībji? Domāju gan, ka nē. Un ja tā nav, tad Inas tēls nav tipisks tēls. Jau šīs apstākļi, ka autors nav izvēlējies tipisku padomju bērnu tēlu, lielā mērā mazinājis sacerējuma vērtību; vispirma bēriņiem tāds tēls neie-

patik — viņi taču negrib būt kā Ina! — otrkārt, rādot paviršās visgrībes neveiksmi darbos, nevar išti parādīt šo darbu jaukās interesantās, pievilcīgās pusēs, iznāk pavirši tiem piešķirties, pat tos degradēt. Tā tas ari noticis, piem., kur autors apraksta Inas mēģinājumu darboties orkestri, un meitene pūs taurē pa resno galu:

Ina ieņem elpu, pūš,
Pedaļus un pogus spāda...

Tomēr neskāns... Tikai «čūšš...» —
Nočaukst gaiss kā klusā vaidā...

Skolotāja Inu pareizi pamāca:

Nelaimē tā, bērniņ, tava,
Kā tev pacietības nava —
Liekas tev, ka visu vari,
Visu pavirši tu dāri.

Tādēļ beigās iznāk tā,

Ka tu nevari nekā.

Ina to beidzot saprot. Viņa sāk citīgi strādāt gan skolu, gan arī izvēlētājā naturalistu pulcīnā, gūst labas sekmes, un pēc gada viņu uzņem pionieri. Tātad konflikta atrisinājums, tā morale pilnīgi pareiza, audzinosa. Labi vēl arī tās, ka jaunais dzīnieks kas ilgu laiku darbojies Pionieru pilī, visai labi pazīst bērnu dažādo nodarbibu pulcīnus, tiem raksturīgos uzdevumus un strādāšanas veidus. Sīs zināšanas tam lāvušas dzejojumā ietilpināt visā daudzpusīgu interesantu vielu — kuģu, motoru, līdmeklini, baleta, ižuvinumu, grāmatu, sporta veidu, muzikas instrumentu, stādu, dzīvnieku un pat Salaveča dāvanu aprakstus, kas var labi veicināt bērnu pieredzi, rosināt fantaziju, modināt zinātāri. Bet kā ir ar izvēlētās temās, varones rakstura un visu notikumu atspogulojumu dzejā? Vai jaunajam dzīniekam izdevies atrast atbilstošu dzejas izteiksmi? Jāsaka — dzīnieka amata prasmī Pēlmāns apguvis nevienādi. Dažādās situācijas, atziņas izteikšanai atrasta laba, emocionāla tēlu valoda, tomēr līdzās vēl daudz neveiklību, alzīvumu, trafaretu, liekas atkārtošanās, nederigu vārdu un ritmu. Dalījīgi to var redzēt jau no citām. Tāpat kā Inai, arī dzīniekam derēja rūpīgāk izdzīnāties un pastrādāt izvēlētājā nodarbibā.

Vispirms leksikā, jo bērnu labas gaumes izkopšanai, skaidras, skānīgas valodas iemīlošanai nav derīgi tādi vārdi un rīndas kā

garšaukus novejas Ina uz gridas...
Krafnis vien, palaidnis, uzvedis
prasti —

zobiem tas iekēries zaķēnam astē...

Tāpat neraksturīgi, nepareizi izvēlēti vārdi rīndas kā

Nočaukst gaiss kā klusā vaidā.

Nav derīgi arī tādi salikteni, kā teiku mā «Pa jūru pret vilnvāliem
traukt...»

Panta veidojums bieži vien atgādina jau sen kritikas nopeitās «rimes»:

Prom uz šautuvi tā traucas
Un pa durvīm iekšā spraucas...

Vai:

Valdi, bumbu padod drošk!

Gunar, vārtos stāvi mošāk!

Atskapas, redzams, pārmērīgi novalkātas, tādās, kas pašas uzmācas. Vispār — atskapas lomu dzēja (un bēriņiem adresētā dzējā atskapas loma vēl jo svarīgāk) Pēlmāns nav pienācīgi novērtējis. Viņam mēdz dominēt šāds panēmīns: tur, kur prasit prasās skaidra atskapa, kā dziesmas — dziesmas, garī — vari, došu — košu utt., autors nezin kāpēc raksta šīs atskapas tādā veidā, lai tās kālūtu netīras: dziesmas — dziesmo, garī — varam, došu — košus; gadās pat tās kroplas atskapas kā klusums — aizmugus.

Skaidrs taču viens, ka no vārdiem, kas var kļūt par tārām atskapām, nedēri tās prātu sameistarot pusatskanas. Sevišķi bērni ausij tādā kārtā atņem daudz jaukuma. Asonance jau ir kas cits — tur skapu sabalojumu rada ar vārdiem, kuri nekādā locījumā tārā atskapu nevar izvēidot, piem.: dzirkst — dzirkst, zīdzīgs — zīdzīgs, sādīgs — sādīgs, nemotīvētus prieķīšstatus, radoši neskaidrību, piem.:

Beidzot viņi iet uz ielas.

Ina šodien negrib šķidot...

Nē — kā sniega pārslām lielām

Vinai šodien tiktos lido!

Redzams, viss teikums par slidošanu lietots tikai tāpēc, lai dabūtu atskapan vārdam «lido», turklāt arī tas neko nepapildina vēstījumā kur aprakstīta. Inas iešana uz Pionieru pilī. Nepārdomāta, neskaidra arī šāda fraze:

Soliņuma vietā
Uz krūtīm sārtu kaklautu tai sien...

jo tikai ar pūlēm varam saprast, ka tērūna par pionieru svinīgā soliņuma vietu.

Vēl pārsprežams arī dzejojuma ritmiskais veidojums. Dažākār dzīniekiem pārnesti, ka viņi garākus sacerējumus padara monotonus ar to, ka nemaz nemaina ritmus. Pēlmāns gājis pretējo celu — viņš ritmus mainījis visai bieži. Manuprāt tas ir pat labi. Tikai ne katrēz Pēlmānim laimējies atrast ritma maijas motivāciju, ne katrēz viņš izvēlējies tādu ritmu, kas atbilst tēlojāmās nodarbibas pamatošanai. Bet taču skaidrs, ka arī ritms tāpat kā visi citi dzījas izteiksmes līdzekļi, ir tikai saturā izteicīs, ne pašvērtība, tāpēc to nedrikst lietot mechaniski.

Vēl jāpiebilst, ka būtu bijis vēlams, lai Pēlmāna dzejojumā biežāk un zīmīgāk uzzirkstītu atjaunoša humors, ne tikai tāpēc, ka tas mazajiem lasītājiem sevišķi tākams, bet arī tāpēc, ka tādā kārtā spilgtāk varētu atklāt Inas maldus. Pretstatā Inas neveiksmēm derēja arī relijefāk ierīmēt vēl citu, veiksmīgo bērnu tēlu, tad gaisāk parādītos nodarbibu jaukuma. Kopā saņekļot dzejojuma «Ina grib visu zināt» vērtējumu, jāatzīst, ka labā tema un bagātīgi lietotā bērniem tuvā viela ir tas, kas jaunā dzīnejā pirmo grāmatu dārza vērtīgu, mazajiem lasītājiem tuvu, ieteicamu. Autoram jāsaprot, ka grāmatas vērtība krietiņi celtos, ja viņš būtu uzmanīgi, vērīgi un meistāgi pratis lietot dzījas izteiksmības kuplināšanas līdzekļus. To gaidīsim L. Pēlmāpa turpmākajos darbos.

